

PSALMUL 50 ¹⁾.

STUDIU EXEGETICO-BIBLIC.

Prefață.

Psalmul acesta este unul din cei mai întrebuințați în usul liturgic al sântei noastre biserici; căci deosebit de citirea psaltiriei, unde vine la rând a se citi cu cei-l-alți psalmi ai catismeî din care face parte ²⁾, el se citește și

¹⁾ Psalmul acesta, cunoscut sub numele de: *Miluește-mă Dumnezeu*, după cuvintele cu care se începe, în biblia ebrească este psalmul 51. În traducțiunea Septuagintei și în Vulgata este psalmul 50, căci numerarea psalmilor, în aceste două din urmă traducțiuni, diferă de textul ebreesc. Diferența acésta este următórea: De la ps. 1—8 numerarea, în tustrele texte este aceeași; iar de la ps. 9, diferă. Ast-fel:

Psalmii 9 și 10 din textul ebreesc, la Septuaginta și Vulgata sunt uniți într'unul singur, ps. 9.

Psalmii 11—113 din textul ebreesc, la Septuaginta și Vulgata sunt p. 10—112.

Psalmii 114 și 115 din textul ebreesc, la Septuaginta și Vulgata este ps. 113.

Psalmul 116 din textul ebreesc, la Sept. și Vulg. sunt 114 și 115.

Psalmii 117—146 din textul ebreesc, la Septuaginta și Vulgata sunt 116—145.

Psalmul 147 din text. ebreesc, la Sept. și Vulg. sunt 146 și 147. Iar de la 147, numerarea în tustrele texte este aceeași.

În bibliile române este ps. 50.

²⁾ Psalmul acesta face parte din catisma a VII, căci întreaga colecțiune a celor 150 de psalmi, s'a împărțit de sinodul din Laodiceea pentru usul liturgic al bisericeî în 20 de catisme (comp. can. 59) și fie-care catismă în trei stări.

În textul ebreesc ei se împart în 5 cărți după modelul împărțireî

se cântă a parte, în toate ȋdilele și mai la toate ierurgiile bisericești.

Cuprinsul său ne arată pe omul ce este profund pătruns de greutatea păcatului ce a sêvêrșit. El ne înfățișază pe păcătosul ce are perfectă cunoștința de starea sa sufletescă, și carele dându'si sêmă de muștrarea conștiinței, căută a o alina și liniști prin o adevărată căință și penitență, singura prin care speră a se îndrepta și a putea dobândi ertare de greșale și de păcatul sêvêrșit.

Cel ce a sêvîrșit păcatul și se află sub greutatea lui, este regele David. El muștrat de conștiință, arată penitență și compune acest psalm prin care cere ertare de la Dumnezeu, pentru păcatul comis.

Titlul său inscripțiunea psalmului ¹⁾, ne arată timpul și ocasiunea când regele David l'a compus; adică după ce profetul Nathan a venit la el și îi a imputat pentru păcatul sêvîrșit cu Batșabagh său Versavee, păcat despre care se face mențiune în cărțile lui Samuel ²⁾.

Mulți comentatori ³⁾, atacând legitimitatea inscripțiunei psalmului, și prin ea însuși psalmul, susțin că este compus în timpuri mai târzii, de un judeu, care trăia pe timpul

legii lui Moise, și fie-care din cele 5 cărți termină cu o doxologie. Cartea I cuprinde ps. 1—41; cart. II ps. 42—72; cart. III ps. 73—89; cartea IV, ps. 90—106 și cartea V, ps. 107—150.

Părinții bisericești și diferiți interpreți fac și alte împărțiri, deosebindu-l după conținutul, forma, genul poemei etc. Din acest punct de vedere unii îi împart de ordinar în trei clase: 1) Psalmi de laudă și de mulțumire, ca de ex. ps. VIII, XVIII, XIX, XXIII, XXIX etc. 2) Psalmi de penitență, ca de ex. ps. III—VII etc. 3) Psalmi didactici, ca de ex. ps. I, XIV, XV etc. Alții îi disting în imne său ode, cântece, elegii, poezii didactice, ca de ex. fericitul Augustin; său în imne către Dumnezeu, către Sion și templu, imne naționale, cânturi religioase și didactice etc., ca de ex. de Wette și alții, cu alt-fel de împărțiri; însă mai toate acestea nupot avea o bază reală, căci adesea ori se reazimă pe interpretări dubii său silite a conținutului psalmilor.

¹⁾ Vers. 1 și 2.

²⁾ Comp. II Samuel XII, 13 și 14.

³⁾ D. Wette, Calmet și alții.

captivității babilonice. Ei își întemeiază părerea lor pe faptul că în acest psalm, autorul său se roagă lui Dumnezeu *pentru a se zidi zidurile Ierusalimului*.

Alții, cred că întreg psalmul este făcut de David, afară de ultimele două versete, în care se face mențiune despre zidirea Ierusalimului și a Templului ¹⁾.

Părinții bisericești însă și majoritatea criticilor, nici odată nu s-au îndoit de legitimitatea psalmului în întregul său. Toți l-au atribuit și îl atribuesc regelui David; iar dificultatea ce o oferă cuprinsul celor două din urmă versuri, o aplanează în modul următor.

Psalmul, în întregul său este al lui David, făcut de el; căci pe timpul lui David, susțin ei, zidirea cetății Ierusalimului nu era terminată; iar a templului, era încă neînchepută ²⁾.

Dar, regele David, din cauza fără-de-lege ce săvârșise, se temea că poporul nu-l va mai putea suporta și-l va de-trona și astfel va fi lipsit de realizarea dorinței ardente a sufletului său, *zidirea murilor Ierusalimului și a templului*. Prin urmare ultimile cuvinte ale acestui psalm, chiar mărginindu-le la însemnarea lor proprie literară, încă nu pot fi un argument contra legitimității psalmului; căci prin ele, trebuie a se înțelege *realizarea dorințelor pe care David le avea pentru prosperitatea poporului, prosperitate pe care el o vedea în efectuarea zidirii cetății și a templului lui Dumnezeu*. Din care cauză el doria cât mai neîntârziat a le vedea săvârșite, și a nu se zădărnici zidirea lor din cauza păcatului său.

Sub acest raport dar David pronunță aceste cuvinte și roagă pre Dumnezeu ca nu din cauza păcatelor lui, să sufere poporul său; ci să îngăduie și să lase a se zidi murii cetății și templul.

¹⁾ Vers 20 și 21.

²⁾ Comp. I, Imp. III, 1.

Iar dacă aceste cuvinte ale lui David se potrivesc cu sorta viitoare a poporului, și cu timpurile exilului și ale captivității, poporului iudeu, când el doria d'a se reîntorcede în patria sa, și să se învrednicască d'ași rezidi Ierusalimul, Sionul și templul, pentru a restabili cultul adevăratului Dumnezeu, ce ne împiedică d'a admite că regele David însuflețit de spiritul profetic, a putut pronunța aceste cuvinte în timpul când el, ca și Israil, se căia de păcatul sêvêrșit, și prin care și unul și altul mâniase pe Dumnezeu și se eștepta la pedêpsa meritată din partea sa? David ca profet a putut pređice sorta viitoare a poporului Iudeu, când acesta era captiv în Babilon, căindu-se ca și David de păcatele sêle.

Cuprinsul psalmului este următorul :

Versurile 1 și 2 compun titlul sêu inscripțiunea, în care se arată autorul, genul sêu natura psalmului, persóna căruia se dedică și timpul când a fost compus unit cu cauza ce a hotărît pe autor la compunerea acestui psalm.

Aceste două versuri nu fac parte din corpul psalmului. Pentru acesta în multe din edițiunile bibliei, ele nici nu sunt numerotate, ci staă în fruntea psalmului, ca un fel de titlu. Ast-fel sunt puse în traducerea Septuagintei, la Vulgata și în traducerile române. În textul ebreesc însă, ele sunt versurile 1 și 2 ale psalmului, iar corpul psalmului, se începe cu versul 3.

De la versul 3, începutul propriu al psalmului, până la fine, se împarte în trei strofe.

Prima strofă cuprinde vers 3—11.

Aci psalmistul se rógă lui Dumnezeu și imploră marea sa misericordie pentru a'l ierta de păcatul sêu fără de legea ce a sêvêrșit.

A doua cuprinde vers. 12—14, în care psalmistul imploră ajutorul harului dumnezeesc spre a'l păzi și întări, d'a nu cădea în noui păcate și fără de legi.

A treia și ultima cuprinde vers. 15—21.

În acéstă strofă, ultima parte a psalmului, David arată

cum va fi recunoscător lui Dumnezeu dacă se va învrednici de harul său de a fi iertat de păcatul comis.

Afară de această împărțire psalmul s'ar putea lua ca constând din două părți. În prima vers. 3—14 psalmistul se roagă lui Dumnezeu a' l ierta și curăți de păcatul său, iar în a doua, vers 15—21, arată cum va fi recunoscător lui Dumnezeu pentru îndurarea sa, de 'l va ierta de păcatul săvârșit.

Aceste două mari părți s'ar mai putea subdivide în altele.

Ast-fel: partea I, vers 1—14, s'ar putea împărți în două părți egale. Prima vers. 3—8, iar a doua vers. 9—14. Fie-care din acestea în altele mai mici. Ast-fel, prima s'ar subdivide în următoarele părți: a) vers. 3—4 în care psalmistul s'adresază către Dumnezeu și mărturisindu'și păcatul său, imploră marea sa mizericordie, b) vers. 5—6, renoesce mărturisirea păcatului său, și afirmând înaintea lui Dumnezeu că l'a săvârșit, adăogă, c) în vers. 7—8, că omului, celui conceput și născut în păcate, luminarea, adevărul și înțelepciunea nu' pot veni de cât de la Dumnezeu; iar în a doua, vers. 9—14, după ce repetă rugăciunea pentru iertarea păcatului său (vers. 9—11), se roagă a' l întări d'a nu mai cădea în păcat.

A doua, vers. 15—21, cuprinde: a) în vers 15—17 promisiunea lui David, cum se va arăta el, dacă Dumnezeu va asculta cererea sa și' l va ierta de păcatul său, b) în vers. 18—19, arată care este adevăratul sacrificiu bine primit de către Dumnezeu și în fine c) în vers. 20—21, profetul se roagă lui Dumnezeu și imploră harul său pentru Sion și zidirea Ierusalimului.

Explicarea psalmului.

Explicând acest psalm îl însoțim de o nouă traducțiune în limba română, făcută atât după textul original ebraic cât și după al Septuagintei, punând în paralel aceste două texte cu traducțiunea lor în limba română și adăogând textul român al acestui psalm, după cele mai însemnate traduceri române, anume: a bibliei române de la 1688; a bibliei de la Blaj din anul 1795; a traducțiunii de la

1819 făcută la Petersburg și a edițiunei psaltirei făcută sub auspiciile și bine-cuvântarea Sântului Sinod al Bisericei Române în anul 1889.

Alăturarea și punerea în paralel a acestor traducțiuni va da multă lumină, atât asupra ideilor cuprinse în acest psalm, spre a stabili și precisa mai bine înțelesul său, cât și asupra progreselor făcute de literatura biblică a traducerii sântelor scripturi în limba română.

PSALMUL 50.

Inscripțiunea seă titlul psalmului.

Vers. 1 și 2.

Textul ebraic

LXX ¹⁾

Vers 1.

לְכַנְנָה כִּסְיוֹ לְדָוִד :

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ

a) Traducțiunea text. ebraic
*Maestrului de cântare, psalm
al lui David.*

b) Traducț. după text. LXX.
La sfîrșit psalm al lui David.

c) Traducțiunea română după biblia de la 1688.
La sfîrșit psalmul lui David.

d) După biblia română din Blaj de la 1795.
Intru sfîrșit psalmul lui David.

e) După biblia română tipărită la Petersburg în 1819.
Intru sfîrșit psalmul lui David.

f) După edițiunea Sântului Sinod tipărită în 1889.
Intru sfîrșit psalmul lui David.

Textul ebraic

LXX

Vers 2.

בְּבוֹא אֱלֹהֵי נָתָן הַנָּבִיא
בְּאִשְׁרָא בָּא אֶל-בַּת-שָׁבַע :

Ἐν τῷ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν Νάθαν τὸν
προφήτην, ἥνίκα εἰσῆλθε πρὸς Βηρ-
σαβέε.

a) Traducț. text. ebraic
Când a venit către dânsul Nathan profetul, atunci când el a intrat către Bath-sabagh.

b) Traducț. după text. LXX.
Când a venit către el Nathan profetul, atunci când el a intrat către Versavee.

¹⁾ Prin LXX=Septuaginta=Septe-deci, înțelegem versiunea greacă alexandrină a celor 70 de traducători.

c) Traducțiunea română după biblia din 1688.

Când au intrat către dânsul Nathan prorocul, când intră către Virsavie, muearea lui Urie.

d) După biblia română din Blaj de la anul 1795.

Când au intrat la dânsul Nathan prorocul, când intrase el la Virsavea, muearea lui Urie.

e) După biblia română tipărită la Petersburg în 1819.

Când au intrat la dânsul Nathan prorocul, când intrase el la Virsavea muearea lui Urie.

f) După edițiunea Sântului Sinod tipărită în 1889.

Când a intrat către dânsul Nathan proorocul, după ce intrase el la Virsavia femeea lui Urie ¹⁾.

Asupra diferitelor traduceri române, de la cea mai veche (din an. 1688), până la aceea a Sântului Sinod din an. 1889, observăm că toate s'au ținut de textul Septuagintei și toate s'au influențat, sau mai bine zis, s'au ținut una de alta. Afinitatea și potrivirea care există între ele mai ales a bibliei tipărită la Petersburg, cu cea tipărită la Blaj și conformitatea lor cu Septuaginta, probază că toate au avut în vedere și s'au făcut după traducțiunea grăcă a celor 70, pe care traducătorii români s'au silit a o reproduce, pe cât posibil, cu fidelitate. La versul 2 traducțiunile române toate au un adaos. Pe când în textul septuagintei ca și în originalul ebreesc, acest verset termină cu cuvântul *Versavee* (ebr. Bathșabagh), traducțiunile române toate adaog, după acest nume, cuvintele: „muearea

¹⁾ Aceste două versuri în textul Septuagintei și în traducțiunile române, nu sunt numerotate, ci sunt puse ca inscripțiune sevă titlu în fruntea psalmului. Numerarea versurilor psalmului în aceste biblii se începe cu versul 3. În textul Ebraic însă ele compun vers 1 și 2 al psalmului. Această diferență a textului ebreesc de Septuginta, este la toți psalmii, căci în întreaga colecțiune a psalmilor titlurile sevă inscripțiunile psalmilor în bibliile ebraice fac parte din corpul psalmilor, pe când la Septuaginta și la Vulgata nu. D'aci și deosebirea între acestea și diferitele traducțiuni făcute după ele, de originalul ebreesc, ceea ce se întâmplă și cu traducerile române, cari toate s'au ținut de Septuaginta.

(edit. sinod. femeea) *luă Urie*", adaos care nu există în nici un text ebreesc, dar care se află în unele edițiuni ale LXX și ale Vulgatei, și probabil în edițiunile slavone ale bibliei, de unde de sigur s'aŭ influențat traducătorii români.

Rățiunea pentru care toți traducătorii biblielor noastre, s'aŭ ținut de textul LXX, este foarte simplă. Traducând biblia, ei aveau în vedere usul ei liturgic în biserică. Și pentru că de la început, în totă lumea creștină, chiar de la epoca apostolică, versiunea acésta servea de text autentic al scripturei și după ea se făcea citirea santei scripturi, acésta traducțiune, până astă-zi, este socotită ca textul oficial autentic al scripturilor V. T. recunoscut de biserica ortodoxă. Traducătorii români, ortodoxi fiind, și traducând biblia pentru biserica ortodoxă a Românilor, urma necesarmente să traducă scrierile sante după acésta versiune, oficială și autentică, recunoscută de totă lumea creștină ortodoxă.

Acestea ȳise generic asupra caracterului traducerilor române și asupra raportului lor cu originalul santei scripturi, venim la analiza și explicarea inscripțiunei psalmului.

Vers 1 și 2.

Inscripțiunea său titlul psalmului.

Aceste două versuri compun inscripțiunea său titlul psalmului. Ele cuprind : 1) În primul vers. a) Persóna căreia se dedică psalmul spre cântare, adică șefului său dirigiutorului corului (למנצח). său a-î compune melodia ; b) Natura său genul poemei, anume că ea este din genul poemelor numite mizmor, ebr. מזמור = psalm și c) Autorul, că are de autor pe profetul-rege David, și este un psalm al său (לדוד).

2) În vers 2. a) Timpul când regele David a compus acest psalm, anume : când a venit la dēnsul profetul Nathan. b) Motivul și cauza ce l'a făcut a compune psalmul, care se identifică cu cauza venirii profetului Nathan la David,

denotând tot d'o dată timpul când Nathan a venit la David și când acesta a compus psalmul, adică atunci când el intrase către Bathșabagh (femea lui Uria) și păcătuisese cu ea.

Vers. 1.

a) *Persóna căreia autorul dedica psalmul spre cântare.*

Persóna căreia psalmul acesta se dedică spre cântare spre a-i compune melodia, este denotată în inscripția psalmului prin cuvântul ebreesc לְמִנְצָח ¹⁾. Acesta este un participiu al conjugărei Piel, articulat și pus la dativ, denotat prin prepozițiunea inseparabilă ל .

Verbul de la care se derivă acest participiu este נָצַח , care înseamnă a fi splendid, ilustru, a covârși; iar la conjugarea Piel înseamnă a dirige său a conduce o lucrare, a fi conducător, superior; deci participiul, *cel ce conduce, cel ce este superior*, și fiind vorba de muzică, denotă pe dirigintele corului, căruia David dedică psalmul său ca acesta să-i compună melodia.

Acésta este însemnarea proprie literară și gramaticală a cuvântului. Cine însă anume să fi fost acel maestru său diriginte de cor căruia David dedică psalmul acesta, este cu greu de precizat, de óre-ce din sânta scriptură se cunosc mai multe persóne cu acéastă calitate, mai ales în timpurile lui David. Ast-fel ca maestri distinși de muzică se citează Asaf, Eman, Ethan, Iditum etc. Dar mai ales ca maestru distins și conducător al cântăreților se amintește Chonenia ²⁾. Aci cuvântul fiind luat în însemnare generică și absolută, denotă persóna cea mai cunoscută și cea mai reputată cu acéastă calitate. Și în acéastă epocă atestațiune despre un diriginte de coruri așa de distins nu avem de

¹⁾ Cuvântul acesta se află în inscripțiunea său titlul a 53 psalmi (comp. ps. 4, 5, 6, 8, 9, 11 etc).

²⁾ Comp. I Chron. XV, 22—27.

cât despre Chonenia ¹⁾, căci cei-l-alți muzicanți și dirigiori de coruri, sunt de mai mică importanță și însemnătate.

Prin urmare luând cuvântul מְנַחֵם după însemnarea proprie literară și în legătură cu cărțile Chronicelor ²⁾, nu suntem departe de adevăr, admitând că prin el se înțelege celebrul maestru de muzică Chonenia, și că Profetul-Rege David, acestuia a dedicat acest psalm al său pentru a-i compune melodia și a-l introduce în usul liturgic.

Dar dacă acesta este însemnarea cuvântului după originalul ebraic, nu tot acesta este însemnarea cuvântului cu care diferitele traducțiuni grece, latine, etc., l'au reprodus. Septuaginta l'a reprodus prin Εἰς τὸ τέλος=*In (la) sfârșit* pe care Teodoret explicându-l alegoric, dice că cele cuprinse în psalmii cari port în inscripțiunea lor acest cuvânt, cuprind lucruri cari se vor împlini foarte târziu, la finitul lumei ³⁾. Vulgata l'a reprodus cu *in finem*, adică a tradus cuvântul cu care LXX l'au reprodus în limba grăcă. Aquila l'a reprodus prin τῷ νικητορι=*învingătorului*. Simach prin εἰς τὸ νῆκος=*la învingere*; iar Teodotion, prin ἐπινίκιος=*de biruință*, subînțelegându-se cuvântul imn său cântare ⁴⁾.

Interpretarea la care a dat loc însemnarea acestui cuvânt, reprodus în diferite moduri de traducțiunile vechi, cele mai însemnate ale Bibliei, este de multe feluri. Mulți dintre părinții bisericești și creștinii primelor secole, conduși de ideea d'a înțelege și explica alegoric Biblia, au înțeles prin el *venirea și arătarea lui Iisus Christos în lume*, pe care Apostolul Paul în epistola sa către Corinteni o numește *sfârșitul veacurilor* ⁵⁾. Prin această interpretare, de care se țin și mulți rabinii, timpurile lui Iisus Christos, identificându-se cu secolul său timpurile lui Messia, se

¹⁾ Chronic. locul citat.

²⁾ Chron. locurile citate.

³⁾ Teodoret comen. la ps. VIII.

⁴⁾ Comp. Teodoret com. ps. IV.

⁵⁾ I Corint. X. 11.

consider cu drept cuvînt, ca sfârșitul véculei seii al vécurilor; căci atunci a luat (seii după credința rabinilor, vor lua) sfârșit timpurile seii vécurile de așteptare ale poporului și ale omenirii.

N'au lipsit și d'aceia cari au înțeles prin εις τὸ τέλος—*in finem*—sfârșitul, Invierea lui Christos, ca sfârșitul seii încununarea actului mântuirii genului uman prin Messia, Mântuitorul. Alții, însăși eternitatea și viața viitoare. Alții iarăși, au luat pre *in finem* în loc de tot d'auna; susținând că psalmii cari port în inscripțiunile lor acest cuvînt trebuie să se cînte în tot d'auna, și pioșii cei adevărați să'i pronunțe să se mediteze la ei ei d'a pururea.

Mulți avînd în vedere traducțiunile lui Aquila, Simach și Teodotion, susțin că psalmii cari au în inscripțiunea lor cuvîntul acesta (לְמַנְצָה); cuprind lucruri cari se raportează la acte glorioase. Că ar fi un fel de imne seii doxologii prin care se prea mărește Dumnezeu și i-se aduce laudă pentru acte mari săvîrșite în Israil. Această explicare, de și corespunde cu parafrasele chaldaice, nu reese cu nici un preț din conținutul psalmilor în fruntea cărora se află acest cuvînt; căci din cuprinsul celor mai mulți rezultă contrariul.

Interpreții mai noi, ținîndu-se de textul LXX, au luat pre εις τὸ τέλος în loc de εις τὸ μέγιστον=ad summum, ad perfectum, și n'ar fi de cît un termen musical, care și astăzi se întrebuintează de dirigorii corurilor, exprimînd acelaș lucru pe care îl denota cuvîntul *fortissimo*. După ei ar însemna că acești psalmi trebuiau a se cînta prin o intonațiune deosebit de forte.

Tôte aceste explicațiuni sunt însă mai mult seii mai puțin dependente de textul Septuagintei și depărtate de însemnarea istorică și literară pe care cuvîntul o are în originalul Ebraic. Acesta este și cauza pentru care de aceste interpretări, s'au ținut mai toți aceia cari prin cunoștințele lor literare și limbistice, n'au putut pătrunde până la însemnarea primitivă a cuvîntului în limba ori-

ginală în care s'aŭ scris psalmii. Căci pre când Theodoret, precum am vădut, ținându-se de textul Septuagintei, înțelege prin Εἰς τὸ τέλος, că cele cuprinse în psalmii cari port acest titlu se vor implini în zilele din urmă, iar Gregoriu al Nisei, ținându-se de Septuaginta și versiunile filiale grece, înțelege prin acest cuvînt, pre aceia cari se îndeletnicesc la virtute, al căreia sfîrșit este învingerea, rabinul Kahi, înțelege prin מְצַלֵּחַ pe acela care excelă în arta musicală (celui qui exelle par la musique).

b) *Genul Poemei*. Genul poemei acestui psalm este denotat în inscripțiunea sa prin cuvîntul מְצַלֵּחַ, pe care Septuaginta îl traduc, pretutindenî unde se întîmpină, prin ψαλμὸς—psalm. După etimologia sa cuvîntul מְצַלֵּחַ este un derivat de la conjugarea Piel a verbului צָלַח, care la Piel צָלַח, înseamnă a cânta cu instrument musical. Corespunde foarte exact eilenescului κρούω=a lovi, a bate, a isbi; a cânta cu ast fel de instrumente musicale în cari trebuie a lovi, a isbi, ca de exemplu cimbălul, chitara, cum este și pianul modern.

Cuvîntul acesta nu se întîmpină de cât în inscripțiunile psalmilor și de sigur era un termen în arta musicală ecclesiastică a Ebreilor, spre a denota pe acei psalmi cari trebuiaŭ a se cânta cu acompanimentul instrumentelor musicale.

De observat este că la Septuaginta, cu pluralul acestui nume (מְצַלֵּחִים—ψαλμοί—psalmi), se denotă întreaga colecțiune a psalmilor; ceea ce înseamnă că toți se cântaŭ în usul liturgic cu acompanimentul instrumentelor musicale. Se mai numesc și Psaltire—ψαλτήριον, cu numele unui instrument musical cu cîrde, numit psalteriu, care servea în deosebi la cântarea psalmilor, acompaniînd pe cîntăreți ¹⁾.

c) *Autorul*. Tot în versul prim al acestui psalm se arată

¹⁾ Eutimiu Zigaden explicînd cuvîntul psalm dice: Ψαλμὸς κρούως ὁ μετὰ ὀργανικοῦ ψαλτηρίου ἐμμελῶς εκφωνούμενος—Psalm în special este acela care se cânta melodic cu ajutorul instrumentului organic psalteriu.

și autorul. El este denotat prin cuvântul לַדָּוִד. Prepozițiunea său mai bine ȳis litera ל (Lamed) pusă aci la numele propriu דָּוִד—David, este Lamed auctoris. Arată prin urmare pe autorul psalmului că este regele David.

Istoria acestui rege care în multe fu tipul său preînchipuirea adevăratului rege al lui Israil, Messia, este cuprinsă în cartea I a lui Samuel și se continuă în cartea a II-a și în cartea I a regilor ¹⁾. El a fost fiul lui Essai, din tribul lui Iuda. S'a născut în Bethlehem pe la anul 1085 înainte de Iisus Christos și a murit în etate de 70 de ani, după ce mai întâi fu ca 7 ani rege asupra lui Iuda ²⁾ și ca 33 de ani asupra întregului Israil ³⁾. A fost înmormântat la Bethlehem.

Vers. 2.

În acest verset se arată timpul când profetul-rege David a compus acest psalm. Acest timp se arată că este acela când Nathan profetul a venit la el; iar venirea acestui profet, în ultima parte a versului, se arată că a fost atunci când regele David intrase către Bathsabagh, femeia Hetteului Urie, păcătuiind cu ea.

Profetul Nathan scandalizat de fără-de-legea săvârșită de regele David, și întărit de spiritul profetic spre a face pe toți să păzescă și să facă voia cea sântă a lui Dumnezeu, carele nu voește mórtea păcătoșului, ci să se întorcă de la calea cea rea și să fie vii, s'a dus la alesul Domnului și unsul lui Israil, David, spre a'l muștra pentru crima ce săvârșise, păcătuiind cu Bathsabagh, și omorând pe soțul ei, generalul Hetteu Urie, spre a o lua sieși soție ⁴⁾.

Făcând acésta Nathan, era în exercițiul misiunii sale profetice. În calitatea sa de profet și ca explicator al vo-

¹⁾ Comp. și locurile paralele din cărțile Cronicelor și Iosif Flaviu archeol. VIII, 15 § 2.

²⁾ Comp. II Samuel II, 11;

³⁾ Ibidem V, 5 și urm.

⁴⁾ Comp. II, Sam. XII, 1 și urm.

inței celei sante a lui Dumnezeu, vine la David spre a-l muștra de crima și păcatul ce săvârșise, și îi vorbește cu autoritatea cu cari erau învestiți profeții că trimiși ai lui Dumnezeu ¹⁾. El îi arată păcatul, îl muștră pentru că l'a săvârșit și a mâniat pre Domnul, dar îi vestește tot d'o dată că nu va muri ²⁾. Iar la mărturisirea sinceră a lui David, că cu adevărat a păcătuit înaintea lui Dumnezeu, mărturisind înaintea lui păcatul său ³⁾, Nathan îl mângăie, că de se va căi și va face adevărată penitență, Dumnezeu în nemărginita sa bunătate, îl va ierta de păcatul și fără de legea săvârșită ⁴⁾.

Cu ocasiunea acestei venirii a profetului Nathan, care este descrisă pe larg în cartea a II-a a lui Samuel cap. XI și XII, David, compune acest psalm ⁵⁾, în care avem adevărata imagine a călcătorului de lege, care își recunoște păcatul și fără de legea ce a făcut și muștrat de conștiința sa, arată adevărata căință și penitență.

Din acest psalm învățăm, că ori ce om poate cădea în păcat, păcatul însă nu trebuie să fie urmat de desnădăjduire, ci să se recunoască de cel păcătos, să se mărturisească înaintea lui Dumnezeu, cădând cu rugăciune și zdrobire de inimă adică cu adevărata căință și penitență, la îndurarea și misericordia sa și rugându-se de iertare.

D.

¹⁾ Comp. II Sam. VII, 2 și urm. Isaia XXVIII, 7—13. Ieremia XIV. 13. XXVII, 9 etc.

²⁾ II Sam. XII, 13.

³⁾ II Sam. XII, 13.

⁴⁾ II Sam. XII, 16.

⁵⁾ Comparând cuprinsul acestor două capitole din cartea II a lui Samuel, în cari găsim cea mai completă dezvoltare a vers. II din acest psalm, în care e vorba de timpul venirii profetului Nathan la David și de timpul când David a compus acest psalm, nu mai rămâne nici o îndoială, că venirea lui Nathan a fost posterioară cănsămărei uciderei lui Uria și după ce s'a făcut lui David muștrarea atunci el a compus acest psalm.

Despre Profetul Nathan, afara de amintirile cari se fac despre el în cărțile lui Samuel și în locurile paralele din cărțile Cronice, nu se știe nimic. De la el nu avem nimic scris.